۵
طرح کارآمد
شماره پنجم ـ بهار ۱۳۹۴ ـ طرح‌های کارآمد برای هیأت‌ها

طرح‌های کاربردی برای اعزام کاروان

راهیان نور

یک طرح کارا - طرح‌های کارآمد برای هیأت‌ها - شماره پنجم، بهار ۱۳۹۴

طرح‌های کاربردی برای اعزام کاروان راهیان نور

به کوشش: قرارگاه شهید باقری
ویرایش: معاونت تولیدات رسانه ای جامعه ایمانی مشعر
طراح نامواره: علی ناصری
صفحه‌آرا: حسن ناصری
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه
قیمت: ۳۰۰۰ تومان (غیرقابل فروش، نذر سالار شهیدان)
استفاده از مطالب نشریه و تکثیر آن برای هیأت‌ها، در صورت ذکر منبع آزاد می‌باشد.

جامعه ایمانی مشعر
نشانی: قم، بلوارامین، کوچه ۱۰، پلاک ۲۰
کدپستی: ۳۷۱۵۱ ـ ۳۷۱۶۶
تلفکس: ۰۲۵ ـ ۳۲ ۹۲ ۸۹ ۵۱
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۱۵۴۲
پایگاه اطلاع‌رسانی: www.۱۵۴۲.org
رایانامه: info@۱۵۴۲.org

قرارگاه شهید باقری
نشانی: تهران، چهارراه طالقانی، ساختمان لانه جاسوسی، سازمان بسیج دانشجویی، ساختمان شهید باقری
تلفن/فکس: ۸۸۳۸۱۵۵۶ - ۰۲۱
پایگاه اطلاع رسانی: www.q-b.ir
www.kalk.ir
رایانامه: setad@q-b.ir
info@kalk.ir

مقدمه

راهیان‌نور، این سال‌ها جزوی جداناشدنی از هیأت‌ها و یکی از بزرگترین و مؤثرترین عملیات‌های فرهنگی هیأت‌ها است. بعد از برگزاری این همه اردو، تجربه‌های مختلفی از جانب مسئولین این اردوها به دست آمده که خیلی به راه‌کارهای انتقال این تجربه‌ها فکر نکرده‌ایم. برای همین افراد جوانی که وارد عرصه مدیریت این اردوها می‌شـــوند مجبورند خیلی چیزها را از نو تجربه کنند. حالا بگذریم از فوت‌های کوزه‌گری که سال‌ها تجربه برای رسیدن به آن‌ها نیاز است.

این طرح کارا بناست کمی از خلأ موجود را پر کند. و در ادامه نیز شما هم طرح‌ها و تجربه‌های خود در اردوهای راهیان نور را برای ما بنویسید. باشد که این حرکت بزرگ فرهنگی هرچه بهتر و باشکوه‌تر و تأثیرگذارتر برگزار شود.

فصل اول: اهداف و رویکردهای اردو

شاید بتوان گفت برگزاری اردوهای راهیان نور، بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین پروژه فرهنگی جمهوری اسلامی است. طبعاً برای برگزاری هر اردویی نیازمند این هستیم که بدانیم چه انتظاری از آن اردو داریم و می‌خواهیم به چه اهدافی دست پیدا کنیم. در ابتدای این ســـند به این نکته می‌پردازیم که برای اردوی راهیان نـــور، چه رویکردهایی را باید اتخاذ نماییم تا به اهداف تعیین‌شده برسیم.

تبیین افق‌های بلند و جهانی انقلاب اسلامی

ترسیم صحیح آرمان‌ها و افق‌های انقلاب اسلامی و انتقال دید جهانی‌ای که امام از انقلاب مدنظر داشتند مسئله مهمی است که مورد غفلت قرارگرفته است.

بازخوانی پیام‌های امام در سخنرانی‌های آخر عمر مبارکشان و علی‌الخصوص پیام قبول قطعنامه ۵۹۸ - که اعلام پایان جنگ از طرف امام بود ولی درواقع اعلام شروع جنگ اصلی و جدی ما با ابرقدرت‌ها و مستکبرین جهان بود- در این زمینه بسیار تأثیرگذار است.

تبیین تأثیر انقلاب اسلامی ایران در جهان نظیر افول ابرقدرت‌ها و استکبار جهانی، بیداری اسلامی، انتفاضه و حزب‌الله لبنان و... امری بسیار تأثیرگذار در بالا بردن افق دید زائرین است.

متحد شدن همه قدرت‌های دنیا برای شکست ایران در ۸ سال جنگ و همچنین تأثیراتی که پیروزی‌های ایران در عملیات‌ها - نظیر بیت‌المقدس، والفجر ۸ و کربلای ۵ - بر قیام‌های مردمی و ایجاد خط مقاومت علیه استکبار جهانی داشته از حقایقی

است که بازگویی آن‌ها توسط راویان دفاع مقدس و کسانی که خود شدت این حملات را چشیده‌اند بسیار لازم است.
خوب اســت در برنامه راهیان فعالیت جدی روی پیام قطعنامه امام شــود. می‌توان هر شب بخشی از آن را خواند و در مورد آن گعده گرفت و صحبت کرد. همچنین موسســه فرهنگی خاکریز ایمان و اندیشــه (khakriz.com) با هدف ترویج پیام قطعنامه امام، اقدام به برگزاری مسابقه‌ای پیامکی نموده است؛ {طرح این مسابقه و نمونه سؤالات آن در ضمیمه الکترونیکی (در بخش محتوای متنی) آمده است همچنین متن پیام امام نیز به‌صورت جزوه در ضمیمه الکترونیکی قرار داده‌شده است} نمایشــگاهی نیز از صحبت‌های شهدا در مورد رسالت جهانی انقلاب و مبارزه با استکبار توسط سایت ایام تولیدشده است، همچنین یک اینفوگرافی در مورد حضور قدرت‌های جهان در جنگ ۸ ساله نیز وجود دارد که قابل استفاده است. {هر دو در ضمیمه الکترونیکی قرار داده‌شده است.}

تبیین پیام شهدا: «نگذارید حرف امام زمین بماند»

دلیل اصلی جان‌فشــانی‌ها و دلاورمردی‌های شهدا در ۸ ســال دفاع مقدس تبعیت از سخنان ولی‌فقیه بوده است؛ این امر به‌وضوح در پیام‌ها و وصیت‌هایشان قابل مشاهده است.
تبیین اهمیت پشــتیبانی از ولایت در مقاطع مختلف تاریخ و اطاعت همیشــگی از دســتورات ولی امری است که فقط با بهره‌گیری از سیره شهدا ممکن است.
نتایج تنها گذاشــتن و حمایت نکردن و سکوت و بی‌خیالی در برابر ولی زمان را تاریخ برای ما کاملاً مشخص نموده است و عبرت‌های فراوانی در این زمینه وجود دارد.
در این راستا پیشنهاد می‌شود از مصاحبه‌ها و پیام‌های رزمندگان و از متن وصایای شهدا برای تبیین اهمیت این اصل مهم بهره برد.
نمایشــگاه‌هایی نیز در این زمینه – جایگاه ولایت در کلام و وصیت‌های شــهدا- توسط سایت ایام تهیه شده است که قابل استفاده است {در ضمیمه الکترونیکی آمده است} همچنین کلیپ‌هایی از سخنان سرداران و مصاحبه‌های رزمندگان وجود دارد که پخش آنان بسیار مفید خواهد بود. {در ضمیمه الکترونیکی آمده است}

«جنگی که بود جنگی که هست» و تبیین وظایف ما

تبیین این مسئله که زمانی یک جنگ نظامی وجود داشت و عده‌ای از همه‌چیز و حتی از جان خود گذشتند تا بتوانند دشمن را شکست دهند و این وظیفه امروز بر دوش ما نهاده شده است تا در این مصاف عظیم حق و باطل -و در عرصه‌های جدیدی

که دشمنان واردشده‌اند- با تلاش و کوشش و از خود گذشتن آنان را شکست دهیم و «تا زمانی که پرچم لااله‌الاالله در انتهای افق برافراشته نشده است» دست از جهاد برنداریم.
در همین راستا اردوهای راهیان نور باید بستری برای شناخت جنگ امروز و وظیفه ما در قبال آن باشد. باید تمام برنامه‌ریزی‌ها و محصولات به نحوی باشد که نهایتاً افراد را متوجه به امروز جامعه و وظایف روی زمین‌مانده‌شان بکند. باید کاری کنیم که درون مخاطبین احساس دغدغه نسبت به جامعه و انقلاب ایجاد شود.
امروز عرصه جنگ دشـــمن در زمینه‌های مختلفی از جنگ نرم گســـترده شده اســـت. جنگ نرم در هر زمینه‌ای به غیر از جنگ‌های نظامی اطلاق می‌شود و ابعاد بسیاری را شامل می‌شود در اینجا مجال مشخص کردن همه این ابعاد وجود ندارد و صرفاً به سه زمینه اصلی که رهبر معظم انقلاب نیز به آن‌ها تأکید فراوانی دارند اکتفا می‌کنیم:

جنگ و جهاد فرهنگی

جهاد فرهنگی صرفاً مبارزه با آن‌چیزی که ما در ظاهر زندگی غرب‌زده نظیر پوشش و حجاب و... می‌بینیم خلاصه نمی‌شود. رواج یافتن اشرافیت، رفاه‌طلبی و... در جامعه نیز یک انحراف جدی از اسلام ناب محمدی است که امام ما آن را از نشانه‌های اســـلام آمریکایی برشمرده بود. امام خط اصلی مبارزه ما را مبارزه با اسلام آمریکایی و متحجرین و اشراف می‌دانست و این انحرافی است که از دولت سازندگی در جامعه ما به‌صورت سازمان‌دهی شده شکل گرفت و اکنون نیز محل اصلی ضربه دشمن به انقلاب به شمار می‌آید. وقتی ملتی به اشرافیت و راحت‌طلبی خو کرد دیگر نمی‌تواند از گردنه‌های مبارزه با استکبار جان سالم به دربرد و در این جنگ پیروزی به دست آورد.
درزمینه جهاد فرهنگی می‌توان از جزواتی مانند «جبهه فرهنگی انقلاب» و «جنگی که بود جنگی که هست» نوشته آقای جلیلی بسیار استفاده نمود. {در ضمیمه الکترونیکی آمده است}
همچنین خوب است کارهایی درزمینه سبک زندگی انقلابی با الگوگیری از سبک زندگی شهدا به‌عنوان محور فعالیتی در نظر گرفته شود. {در این زمینه می‌توان از منابعی همچون سخنرانی‌های اخیر حجت‌الاسلام‌والمسلمین علیرضا پناهیان درزمینه انقلابی بودن استفاده کرد.}

جنگ و جهاد اقتصادی

در سال‌های اخیر عرصه اقتصادی زمینه‌ای است که دشمن روی آن متمرکز شده است. در این رابطه مقام معظم رهبری نیز تأکیدات فراوانی داشته‌اند. این بحث زنجیره بسیار گسترده‌ای است که گروه‌های مختلفی باید در آن نقش درستی ایفا کنند.

در همین راستا با توجه به تأکیدات چندباره رهبر انقلاب باید ما نقش خود را در این زنجیره شناخته و وارد عمل شویم.
کارهای فراوانی نظیر گسترش روحیه انقلابی در جامعه، مطالبه از مسئولین، تبیین صحیح فضای جهاد اقتصادی و بحث مهم اقتصاد مقاومتی از وظایف هیأت می‌باشد که می‌توان با الگوگیری از ۸ سال دفاع مقدس کارهای بسیار مناسبی انجام داد.
برای تقویت روحیه مقاومت در جامعه می‌توان از پیام‌های امام در زمان جنگ استفاده‌های مناسبی نمود.
در این زمینه از مستندهای خوبی نیز می‌توان بهره برد. به‌عنوان مثال «جلوه‌ای دیگر از نصرت خدا» مربوط به نوآوری‌های جهاد در زمان جنگ است که بسیار تأثیرگذار و انگیزه‌بخش است. شهید سید مرتضی آوینی در این فیلم صحبت‌های بسیار خوبی در مورد وعده‌های الهی می‌کند که برای امروز جامعه بسیار مفید است. این فیلم قابل تهیه از موسسه روایت فتح (۰۲۱۸۸۸۹۷۸۱۴) می‌باشد.
در این زمینه مستندهایی همچون «بچه‌های آتش» (روایت چند روز از انتفاضه در نابلس و تأثیراتی که روی زندگی افراد آن‌ها داشته است) به کارگردانی «می مصری» هرچند سال‌ها پیش ساخته‌شده است ولی می‌تواند در تبیین بحث مقاومت تأثیرگذاری خوبی داشته باشد. این مستند توسط روایت فتح ارائه می‌گردد.
همچنین مقاله‌ای از آقای صادق شهبازی منتشرشده است با موضوع «جام زهر در دستان نسل سوم و راه و رسم شهادت‌طلبی در اقتصاد مقاومتی» که در همین زمینه بسیار راهگشاست. {متن مقاله در بخش جزوات ضمیمه الکترونیکی آمده است}

جنگ و جهاد علمی- تخصصی

عرصه دیگری که از یک بچه‌هیأتی انتظار می‌رود که در آن زمینه عمل نماید جهاد علمی است. منظور از جهاد علمی صرفاً درس خواندن نیست. «کار علمی و تخصصی در جهت نیازهای زمین‌مانده انقلاب»؛ امری است که در این عرصه باید دنبال شود.
فرصت راهیان نور برای ترسیم ابعاد جبهه علمی – تخصصی و تبیین وظیفه دانش‌آموزان، دانشجویان، طلاب و... در این زمینه به همراه نمایاندن الگوهایی از این جبهه همچون شهید حسن طهرانی مقدم، شهید دکتر شهریاری، شهید مسعود علی‌محمدی، شهید داریوش رضایی‌نژاد و شهید مصطفی احمدی روشن بسیار راهگشاست. {در این زمینه می‌توان از محصولات سایت ایام نیز استفاده نمود.}
در این زمینه همچنین بیانات آقا در مورد جهاد علمی و اهمیت این مسئله بسیار مهم است.
همچنین می‌توان در این زمینه از فرصت بازدید از پروژه‌های علمی بزرگ همچون سد کرخه و... در مناطق جنوب استفاده کرد. همچنین برنامه تلویزیونی ثریا مستندهای خوبی در مورد پیشرفت‌های ایران تهیه‌کرده است که می‌توان آن‌ها را اکران

نمود. برای تهیه مستندهای ثریا می‌توانید با آقای حاج‌کرمی (روابط عمومی برنامه ثریا؛ ۰۹۳۸۲۵۷۶۰۹۴) تماس بگیرید.
مسئله دیگر اینکه بعضی برای جذب تعداد بیشتری در اردو و نیز بهتر برگزار شدن اردو با عدول از مشی انقلابی‌گری و افتادن در دام روشنفکری رفتارهایی می‌کنند که نه‌تنها کمکی به جذب بیشتر نمی‌کند بلکه غلط هم هستند. جذب اکثریت و علاقه‌مند شدن بچه‌های هیأت با اوج انقلابی‌گری (که نه افراط دارد و نه تفریط) محقق می‌شود. راه جذب حداکثری، انقلابی‌گری است. لازم نیست به بهانه جمعیت از روح حماسی و عاشورایی سفر کم کنیم. {برای چنین بحثی جزوه‌ای در ضمیمه الکترونیکی قرارداده شده است که مصاحبه‌ای است با حجت‌الاسلام‌والمسلمین علیرضا پناهیان با موضوع «جذب حداکثری با نهایت انقلابی‌گری»}
نام، موضوع و هدف اردو نیز باید از رویکردهای اصلی‌ای که مدنظر داریم استخراج شود و محوری باشد که بر روی آن تمرکز می‌کنیم و برنامه‌هایمان، صحبت‌های مدعوینمان، محصولاتمان و ... بیشتر حول آن حرکت می‌کنند.
یکی از مواردی که می‌توان (بسته به سلیقه و نوع نگاه مسئولین اردو) برای اردو مدنظر قرار داد شاخص‌سازی یک محور برای اردو و مانور و هماهنگی همه بخش‌های اردو به آن محور است. برای مثال اگر یک مفهوم مثلاً اقتصاد مقاومتی به‌عنوان شعار یک اردو انتخاب گردد، همه بخش‌های درون اردو اعم از سخنران، نشریه و صحبت‌های دوستانه و... در این راستا جهت‌دهی می‌گردند.

فصل دوم: پیش از اردو

مجموعه فعالیت‌ها و پیگیری‌های عملیاتی که پیش از برگزاری اردو باید در هیأت و شـــهر خودمان انجام دهیم، در ذیل به تفکیک ارائه شده است:

زمانبندی

یک مســـئله مهم در اســـتقبال مخاطبین از اردو، زمان‌بندی اردوست. دراین‌باره نکات چندی حائز اهمیت است که در ذیل بدان می‌پردازیم:

الف: تعیین دقیق روزهای اردو به تهیه بلیت قطار یا هماهنگی اتوبوس بسیار بستگی دارد. در قسمت حمل‌ونقل اردو اشاره شده است که به دلیل فاصله زمانی زیاد خرید بلیت تا برگزاری اردو، باید زمان نهایی را از مدت‌ها قبل مشخص نمود و برای آن برنامه‌ریزی کرد تا در آینده به مشکل حادی برنخوریم.

ب: از سوی دیگر با توجه به دوری نسبی مناطق راهیانِ نور از غالب شهرهای ایران احتمالاً سفرها با قطار یا اتوبوس صورت خواهد گرفت و در نظر گرفتن زمان رفت‌وبرگشت که احتمالاً به‌صورت مجموع بین ۱ تا ۲ روز تمام می‌باشد بسیار حائز اهمیت است.

ج: و درنهایت نکته‌ای که در این مورد باید لحاظ کرد، عدم تداخل با کلاس‌های درســـی و برنامه‌های کاری مخاطبین اســـت. این مورد از این جنبه، حائز اهمیت اســـت که ممکن اســـت تعداد زیادی از زائرین که میل به شرکت در اردو دارند اما به خاطر کلاس‌هایشان یا کارهایشان نمی‌توانند حضور داشته باشند را از اردو محروم نماید و این موجب کاهش مخاطبین اردو خواهد شد.

نفرات و جمعیت اردو

تعداد نفرات اردو کم باشد یا زیاد؟ چه میزان بچه‌ها را درگیر کار کنیم؟ تمرکزمان روی کدام سن‌وسال باشد؟ این مسئله‌ای اســـت که هر هیأت باید بر اساس وضعیت خود به نتیجه برســـد. آنچه بدیهی است این است که ما هرچه بتوانیم جمعیت بیشتری را از فضای اردوهای راهیان نور بهره‌مند کنیم تأثیرگذاری بیشتری داشته‌ایم ولی نگرانی جدی‌ای وجود دارد که به علت کمبود نیرو و کادر، مجبور شویم تمام نیروی خود را صرف فعالیت‌های خدماتی و اجرایی برای خدمت دادن به زائرین کنیم و از ارائه محتوای تأثیرگذار (و نه حجمی) و کارهایی مانند گعده‌های داخل اردو که خیلی مهم است غافل شویم.

در این زمینه نظرات مختلفی وجود دارد نظیر مقاله دکتر کوشـــکی با نام آسیب‌شناسی اردوهای راهیان نور که به‌شدت با تعداد نفرات بالا در اردو مخالف است {در ضمیمه الکترونیکی بخش نظرات و تجربیات}. ولی در عین توجه به مسائل مطرح شده نمی‌توان از برکات جمعیت زیاد صرف‌نظر کرد.

به‌عنوان مثال با جدا کردن سنین پایین‌تر می‌توان طلبه‌های خوش‌فکر را با آن‌ها همراه کرد تا کار ویژه‌ای برای آن‌ها انجام شود.

تفکیک خواهران و برادران

۱. برای اردوی راهیان نور با توجه به حجم بالای کارهای اردو شاید برگزار نمودن اردو در دو زمان متفاوت کاری سخت باشد. با این وجود برخی از هیأت‌ها این امر را جامه عمل می‌پوشـــانند و کادر و پشـــتیبانی از اردو را به‌گونه‌ای نظم می‌دهند که از عهده این کار بربیایند. حتی با فرض جدا نکردن زمان این دو اردو و برگزاری در یک زمان، تفکیک و جلوگیری از اختلاط امری بدیهی است و باید اتوبوس‌ها و حضور در این مناطق را بدین‌صورت برنامه‌ریزی کرد.

۲. لزوم رعایت برخی ظرافت‌ها در مواجهه باکسانی که مخالفت خود را با تفکیک جنسیتی اردو ابراز می‌دارند، ضروری است. باید در قبال این طیف با کلامی نرم و استدلالی محکم موانع و مشکلات برگزاری اردو به‌صورت مختلط را شرح دهیم ولی به‌گونه‌ای رفتار ننماییم که فضای دلخوری و یا کدورت بین ما برقرار شود.

فضاسازی هیأت

فضاســـازی و تبلیغات اگرچه ابزاری برای جذب مخاطب و ثبت‌نام اســـت ولی در کنار آن خود نیز هدف است. ایجاد فضای مرتبط با جهاد و شهادت در هیأت به‌خودی‌خود موضوعیت دارد. باید توجه کرد که در یک هیأت تنها چند نفر با ما به منطقه می‌آیند و سایرین معمولاً بهره‌ای نمی‌برند ولی با یک فضاسازی مناسب، می‌توان تمام بچه‌ها را مخاطب قرار داد.

می‌توان برنامه‌های مختلف با محوریت شهدای گمنام برگزار نمود که تأثیرات خوبی در فضای هیأت و شهر خواهد داشت. از

کارهایی که برای فضاسازی می‌توان انجام داد به موارد زیر اشاره می‌کنیم:

ـ برگزاری نمایشگاه

برگزاری نمایشگاه‌های مربوط به فضای دفاع مقدس و راهیان نور نیز می‌تواند در امر فضاسازی تأثیر بسزایی داشته باشد. {در همین راستا نمایشگاه‌ها و پوسترهایی که مناسب این موضوع است در ضمیمه ۷ معرفی شده است و در ضمیمه الکترونیکی نیز فایل‌های آن آورده شده است.} همچنین نمایشگاه عکس راهیان نور سال‌های گذشته می‌تواند جذاب باشد.

در همین راســـتا می‌توان نمایشـــگاه‌های تجسمی نیز ایجاد کرد که فضای نمادین جبهه و جنگ را ایجاد می‌کند. (استفاده از تورهای استتار و خیمه‌های جنگی و وسایل نظامی و...) برای این کار نیز ستادهای مختلفی قابلیت همکاری و در اختیار قرار دادن امکانات (نظامی و...) دارند که از آن جمله می‌توان به ستاد یادمان ایثار اشاره نمود {که در ضمیمه ۹ نحوه ارتباط معرفی شده است.}

در کنار این نمایشگاه‌ها می‌توان نمایشگاه فروش کتاب و محصولات فرهنگی و چندرسانه‌های مرتبط با دفاع مقدس و مقاومت راه‌اندازی نمود. {در ضمیمه ۱ لیست برخی کتاب‌های برگزیده دفاع مقدس آمده است که برای نمایشگاه مناسب است}

ـ تبلیغات صحنی

در کنار برگزاری نمایشگاه تبلیغات صحنی نیز می‌تواند مکمل خوبی باشد. نصب پوستر، بنرهای مختلف، کاغذهای دست‌نویس، تابلوهای چوبی نوشته دار (مانند تابلوهای زمان جنگ)، پرچم، عکس‌های شهدای مسجد و محل و... می‌تواند فضای هیأت را کاملاً تحت تأثیر قرار دهد. از طرفی پخش نواهای مرتبط و کلیپ‌های صوتی زیبا می‌تواند در کنار این فضاسازی‌ها مؤثر باشد. {تعدادی کلیپ صوتی در ضمیمه الکترونیکی آورده شده است.}

پیامک

بستر پیامک نیز می‌تواند به‌عنوان محلی برای انتقال جملات کوتاه انگیزه‌بخش در راستای اهداف اردو استفاده شود. پیامک‌ها نیز می‌توانند مانند ایمیل با مخاطب خادمین ارسال شود و یا گروه مخاطبین عموم بچه‌ها باشند و یا فقط ثبت‌نام‌شدگان در اردو. برای محتوای پیامک می‌توان از بیانات امام و آقا، وصیت‌نامه‌های شهدا، متن‌های شهید آوینی و... استفاده نمود، می‌توان در قالب روزشمار حرکت کاروان نیز چنین پیامک‌هایی فرستاد.

نکته دیگر این‌که می‌توان برای ارسال این پیامک‌ها به‌صورت زنجیره‌ای اقدام نمود و از افراد درخواست کرد که پیامک‌ها را ارسال کنند تا هزینه اضافه‌ای برای تهیه سامانه پیامکی و ... به هیات تحمیل نشود.

شب شعر و خاطره

از برنامه‌های خوب دیگری که می‌توان قبل از اردو در هیأت برگزار نمود، مراسم شب شعر و خاطره است. این برنامه‌ها را می‌توان در خود هیأت و یا مسجد برگزار کرد در این راستا می‌توان از تعدادی از راویان خوب دفاع مقدس که احتمال کمی دارد که در اردو بتوان همراهشان بود و همچنین شاعرین خوب دفاع مقدس دعوت نمود. {در همین راستا در ضمیمه ۳ لیستی از راویان معروف دفاع مقدس آمده است.}

همچنین می‌توان با هماهنگی سخنران و مداح هیأت موضوعات سخنرانی‌ها و مداحی‌ها را در مورد دفاع مقدس و راهیان نور قرار داد. درحاشیه این برنامه‌ها می‌توان به ثبت‌نام اردوی جنوب پرداخت و همچنین محصولات متناسب با موضوع را درکنار آن بفروش رساند.

پخش فیلم

برگزاری برنامه پخش فیلم نیز می‌تواند یکی از کارهای جذاب در فضای هیأت باشد. برای این موضوع پیشنهاد این است که فیلم‌های بکر و هنوز اکران نشده در زمینه دفاع مقدس را با هماهنگی با صاحب آن آثار اکران نمود.

استفاده از نشریه، برد و محتواهای مکتوب

محتوای مکتوب همواره در هیأت و مسجد، قسمتی از بار جریان‌سازی را بر عهده داشته‌اند. به همین دلیل برای پیشبرد فضاسازی‌های مربوط به اردو می‌توانیم از این بستر به‌خوبی استفاده نماییم. نشریات مکتوب و دیواری، استفاده از تابلوی دیواری و بروشورهایی ازاین‌دست می‌تواند ما را در این زمینه کمک نمایند.

می‌توانیم در این مکتوبات از تبلیغات اردو تا بیان ویژگی‌های اردو و ترغیب بچه‌ها برای شرکت در اردو استفاده نماییم. همچنین توضیحات گسترده‌تر در بخش نشریات درون اردو ارائه شده است.

اردوهای نیم‌روزه قبل از اردو

قبل از اردوی راهیان نور می‌توان با هدف فعالیت تشکیلاتی-معرفتی روی فعالین اردو و یا آماده‌سازی فضای مخاطبین برای اردو، اردوهای نیم‌روزه داخل شهر برگزار نمود.

مثلا می‌توان به‌صورت هفتگی به همراه یک راوی خوب به دیدار خانواده‌های شهدا (مثلاً شهدای هیأت یا مسجد محل خود، یا شهدای شاخص جنگ) رفت و یا برنامه ملاقات با جانبازان داخل آسایشگاه‌ها، بیمارستان ساسان و... فراهم نمود.

{در همین راستا در ضمیمه ۵ تعدادی از محل‌های مناسب (تهران) برای هماهنگی معرفی شده است.}

فضاسازی هنگام راه‌افتادن کاروان

خوب اســـت زمان راه افتادن کاروان از هیأت، فضاســـازی مناسبی در راســـتای بدرقه کاروان انجام داد. کارهایی نظیر دود کردن اسفند، رد کردن بچه‌های کاروان از زیر قرآن و دعا خواندن به‌صورت جمعی هنگام سوار شدن در اتوبوس‌ها ازجمله فعالیت‌هایی است که می‌تواند مفید باشد.

ثبت‌نام/ برنامه‌های توجیهی

در این بخش ثبت‌نام به همراه برنامه‌های توجیهی ارائه می‌شوند تا هر هیأت بسته به نیاز خودش آن را به‌صورت همزمان و یا با فواصل زمانی برگزار نماید.

نکات کلی برای ثبت‌نام:

خوب است کار ثبت‌نام حداقل از یک ماه مانده به اردو آغاز شود تا زمان کافی برای ثبت‌نام وجود داشته باشد.

همچنین گرفتن قسمتی از هزینه سفر در ثبت‌نام اولیه موجب کاهش ریزش نهایی به هنگام سفر می‌شود.

خوب است فرم‌هایی طراحی شود تا اطلاعات لازم بچه‌ها (اسم، شماره موبایل، ایمیل و...) را جمع‌آوری نمود که این اطلاعات در فعالیت‌های بعدی بسیار مفید خواهد بود.

روش‌های ثبت‌نام

برای ثبت‌نام راه‌های مختلفی وجود دارد:

برپایی غرفه‌ها و میزهایی برای ثبت‌نام در هیأت و مسجد -می‌توان حتی از دکور مناسب و یا فضاسازی متناسب با اردو نیز استفاده کرد.

ثبت‌نام در مسجد محل؛ (استفاده از زمان بین دو نماز در مسجد برای خواندن جملاتی کوتاه از شهدا و دعوت برای ثبت‌نام بعد از نماز عصر و عشاء)

ایجاد یک وب‌سایت (وب‌سایت خود هیأت) برای ثبت‌نام اینترنتی

ثبت‌نام فردبه‌فرد و چهره‌به‌چهره (با محوریت بچه‌های بزرگ‌تر که در اردو مسئولیت دارند و با همراه کردن تمام بچه‌ها)

برنامه‌های توجیهی

فعالیت‌هایی را باید در کنار فضاسازی‌های انجام‌شده برای ترغیب بچه‌ها به ثبت‌نام و همچنین توجیه فضای اردو انجام داد. نظیر:

- بیان جذابیت‌های اردو (مدعوین معروفی که در برنامه‌ها هســـتند (با عکس آن‌ها)، برنامه‌های ویژه در اردو مثل رزمایش،

قایق‌سواری یا ...، یادمان‌های مختلفی که قرار است برویم، بازدیدهای ویژه اگر داریم و هر نکته دیگری که بر جذابیت بیفزاید)
-اعلام جزییات برنامه (زمان دقیق و ذکر جزییات اردو)
-برطرف کردن نگرانی‌های احتمالی (مثلا در این تاریخ هیچ مقطع تحصیلی امتحانی ندارد یا هزینه اردو کم است یا ...)
-اعلام قوانین و محدودیت‌های اردو تا مانع از شکل‌گیری توقعی کاذب در ذهن مخاطبین شود.
همچنین خوب است از فرصت ثبت‌نام استفاده کرد و هدیه کوچکی به ثبت‌نام‌کنندگان اهدا نمود. این هدیه می‌تواند کتابی برای معرفی شـــهیدی که اردو بنام ایشـــان مزین شده است باشد و یا نشـــریه‌ای به‌عنوان مقدمه اردو. {در قسمت هدایای فرهنگی تعدادی هدیه مناسب پیشنهاد شده است که می‌توان از آن لیست نیز انتخاب نمود}
مناسب است در حدود یک هفته یا کمتر مانده به برگزاری اردو با تمامی ثبت‌نام‌کنندگان تماس تلفنی گرفته شود و ضمن قطعی کردن ثبت‌نامشان جزییات حرکت را به آن‌ها یادآوری کرد.
یکی دیگر از نکاتی که در جلســـه توجیهی باید مدنظر داشـــت این است که اگر همراه داشتن وسیله و یا وسایلی برای اردو ضروری می‌باشـــد، باید حتماً در این زمینه تذکرات لازم داده شـــود. به‌عنوان مثال همراه داشتن وسایل شخصی و ضروری و همچنین وسایلی مانند کارت شناسایی، دفترچه بیمه، چادر برای خانم‌ها (جهت حضور در یادمان‌ها) و... ضروری است.

پیشواز اردو

قبل از اردو خوب اســـت یک جلســـه‌ای برای پیشـــواز اردو برگزار شود. بچه‌ها، مســـئولین و برنامه‌های اردو را بشناسند و فعالیت‌هـــای اردو از همان روز آغاز گردد. خود این برنامه فرصتی برای تبلیغات و ثبت‌نام بچه‌هاســـت. از راویان و اســـاتید معروف‌تری که معمولاً نمی‌توان در اردو آن‌ها را دعوت کرد را می‌توان در این برنامه دعوت نمود. این برنامه می‌تواند در قالب یک برنامه شب خاطره و... هم پیاده شود.

سازمان‌دهی مسئولین اردو

برای هر اردو طبیعتاً افرادی از داخل تشکل باید مسئولیت برگزاری را بر عهده بگیرند و فعالیت‌های قبل، حین و پس از اردو را به انجام برسانند.
برای این موضوع دقت در چند مورد اهمیت دارد:
تقســـیم‌بندی مسئولیت‌های اردو را مسئول هیأت یا مسئول اردو باید بر عهده بگیرد. در این مورد باید مراقب بود که دادن مسئولیت به افراد، متناسب با توان تشکیلاتی و توانمندی‌های شخصی افراد باشد.

در اردوهایی که تعداد نفرات بالاست می‌توان افراد را به دسته‌ها (گردان‌هایی) دسته‌بندی کرد و با گذاشتن مسئولین جداگانه برای هرکدام از دسته‌ها اردو را بهتر مدیریت کرد. این دسته‌بندی می‌تواند بر اساس طیف سنی، کلاس‌ها، حلقه‌های معرفت و... باشد تا ارتباط بچه‌ها بیشتر شود و شناخت بیشتری ایجاد شود
موضوع مهم دیگر این اســـت که سعی شـــود در هر اتوبوس تعدادی از بچه‌های اصلی و فعال هیأت حضور داشته باشند تا مسئولیت ارتباط‌گیری، راه‌اندازی بحث و گعده و... را داشته باشند.

سازمان‌دهی خادمین اردو

ظرفیت عظیمی که در اردوهای راهیان نور وجود دارد؛ اســـتفاده از بســـتر کارهای خود در اردو برای فعال‌کردن بچه‌های بااستعداد و علاقه‌مند به فعالیت در هیأت است. ستاد اردوی راهیان نباید محدود به چند نفر از بچه‌های مسئول و باتجربه شـــود و باید فرصتی برای مشارکت حداکثری بچه‌ها قلمداد شود. به این معنی که یک جمعیت قابل توجه (مثلا ۲۰ نفره) را از یکی دو ماه مانده به اردو به‌صورت کامل توجیه کرده، برای آن‌ها جلسات و برنامه‌هایی برگزار کنیم و آن‌ها را به‌عنوان اعضای اصلی راهیان قلمداد کنیم.
باید توجه داشـــت که اردوی راهیان خادمین از زمان شـــروع کارهایشان برای اردو آغاز می‌شود و باید برای آنان برنامه‌ریزی خاصی انجام گیرد. در این زمینه تجربیات خوبی وجود دارد {در ضمیمه الکترونیکی تجربیات و نظرات موردنظر آمده است. پیشنهاد می‌شود این تجربه را به‌صورت کامل مطالعه بفرمایید.}
نکته مهمی که در زمینه کار فرهنگی و مخصوصاً کار برای زنده نگه‌داشتن یاد شهدا وجود دارد توجه دادن دل و جان خود به این اصول و توکل و تلاش مخلصانه است. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود به‌صورت جدی برنامه‌های خودسازی جمعی در خادمین اردو در نظر گرفته شود. از نذر روزه گرفته تا زیارت قبور شهدا و خواندن زیارت عاشورا و... بسیار در این زمینه تأثیرگذار است. این تجربه‌ای است که بسیاری از مسئولین اردوهای راهیان نور به آن تأکید جدی داشته‌اند.

حیات قلب
در گریه
است. شهید آوینی

فصل سوم: حین اردو

حال که به فعالیت‌های عمده پیش از اردو پرداخته‌ایم، زمان آن است تا فعالیت‌های درون اردو را بررسی نماییم.
فعالیت‌های درون اردو به سه بخش عمده، انتقال محتوا، فعالیت‌های جمعی و سازمان‌دهی درون اردو تقسیم می‌شود.

فضاهای حضور در اردو

سه بخش آتی که به‌تفصیل در ذیل خواهند آمد، در سه قسمت، بین راه، محل اسکان‌ها و یادمان‌ها قابل پرداخت می‌باشند. درواقع ازلحاظ فضای حضور زائران، غیر از این سه حیطه، برای اردوی جنوب، حیطه دیگری قابل تصور نیست و همه ساعات زائران در اردو در این سه بخش تقسیم می‌شود. به‌اختصار به توضیح فرصت‌ها و تهدیدهای هر یک از این سه بخش می‌پردازیم و برنامه‌های درون اردو را در بخش‌های بعد به‌تفصیل اشاره می‌نماییم.

بین راه

ـ قطار

قطار (درصورتی‌که از شهر مبدأ به مقصد اندیمشک راه‌آهن وجود داشته باشد و حمل‌ونقل تا استان خوزستان با آن صورت گیرد) می‌تواند اولین محمل برای ارتباط‌گیری و جذب باشد. می‌توان از آن همچنین برای پخش اولین و آخرین شماره‌های نشریات، کارت‌های عکس و... در قطار رفت‌وبرگشت و قسمتی از بسته هدیه استفاده نمود.

ـ اتوبوس

اگر آغاز سفر از شهر مبدأ با قطار نباشد، زائران از همان ابتدا باید در اتوبوس‌ها تقسیم‌بندی گردند. همان ایده‌های مطرح‌شده برای قطار را می‌توان در اتوبوس‌ها نیز عملیاتی نمود. به‌علاوه اتوبوس در مسیرهای بین مناطق جای خوبی است برای:

- روایتگری راوی‌ها از یک منطقه، عملیات، شهید و یا... قبل از رسیدن به آن منطقه
- سخنرانی روحانیون و یا اساتید همراه اردو درباره موضوعاتی که از قبل برای اردو تعبیه گشته
- پخش منطقه‌به‌منطقه کارت عکس‌ها، نشریات مربوط به آن منطقه و...
- پخش فیلم و کلیپ و صوت‌های مرتبط
- درگرفتن بحث‌ها و گعده‌های کوچک و بزرگ میان بچه‌ها
- جذب بچه‌های تازه‌وارد و هم‌صحبت شدن با آن‌ها
- پخش خوراکی‌های میان وعده

ـ محل اسکان

محل‌های اسکان که عمدتاً از پادگان‌های ارتش و یا سپاه هستند، به دلیل خستگی فراوان زائران و رسیدن شبانگاه به آنجا، احتمال زیاد تنها محلی برای استراحت و صرف غذا می‌باشند. با این حال برخی از کاروان‌ها برای محل‌های اسکان برنامه‌های زیر را هم در نظر می‌گیرند.

برگزاری سخنرانی و یا روایت‌گری درباره مناطق نزدیک به محل اسکان
برگزاری عزاداری و یا روضه برای زائران
گعده‌های دوستانه و چندنفره با موضوعاتی که از قبل تعیین شده‌اند و یا حتی موضوعات از پیش تعیین نشده
پخش فیلم و یا کلیپ
بازی و تفریحات از پیش تعیین شده برای اردو
شرکت در برنامه‌های رزمایشی در صورت هماهنگی از قبل

ـ مناطق عملیاتی و یادمان‌ها

مناطق عملیاتی درواقع اصلی‌ترین مکان حضور در راهیان هستند. رنج سفر و هزینه‌های انجام شده برای رسیدن به این مناطق است. استفاده‌هایی که از این مناطق می‌توانیم ببریم به شرح زیر است:

روایت‌گری و سخن گفتن از شهدا و راه و هدف آن‌ها و همچنین تمامی اهدافی که در قسمت اهداف و رویکردهای اردو به آن‌ها اشاره نموده‌ایم

روضه و ذکر مصیبت سیدالشهدا و ائمه اطهار﵈ و توسل به ایشان و همچنین شهدای جنگ تحمیلی
سکوت و ایجاد فضایی برای خلوت کردن و تفکر برای زائران
خواندن روضه‌های دسته‌جمعی و انتقال شور انقلابی به زائران

مدعوین اردو

از مهم‌ترین ارکان اردو راوی، روحانی و مداح هستند. چراکه اکثر حرف‌ها از زبان این افراد به بچه‌ها منتقل می‌شود. به همین دلیل در انتخاب مدعوین باید با نهایت دقت عمل کرد. مدعوین باید با حوزه مربوط به خود و شرایط جامعه و مسائل سیاسی، آشـــنایی داشته باشـــند. نکته دیگر آنکه رویکردها، محورها و اهداف اردو را از قبل باید برایشان توضیح داد تا آماده مباحث باشند. خوب است بعضی از مدعوین همواره همراه بچه‌ها باشند و در اتوبوس و ... با بچه‌ها بر سر موضوعات مختلف صحبت کنند و ارتباط صرفاً منحصر در فاصله‌های زمانی داخل مناطق نباشد.
در ذیل هر یک از موارد ذکر شده را اندکی مفصل‌تر بررسی خواهیم نمود.

روحانی

روحانیت و بروز و ظهورش در محیط اردویی، می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای بر زائران بگذارد.
علاوه بر موارد ذکر شده در بالا، پاسخ‌گویی به شبهات دینی، انس و الفت معرفتی با جمع جوانان حاضر در اردو، آشنا کردن بچه‌ها با فضای مذهبی و معارف اهل‌بیت﵈، ارتباط‌گیری با بچه‌ها، پرسش از دغدغه‌ها و اولویت‌های ذهنی آنان، مشورت‌دهی و راهنمایی زائران در زمینه‌های مختلف ازجمله زندگی فردی، خانوادگی و دوستانشان، از مواردی است که روحانیت باید بار آن را در اردو به دوش بکشد و به‌عنوان یک عالم دینی در مورد جهت‌گیری‌های فضای اردو به مسئولین اردو مشورت دهد.
توجه به شـــرایط و صبغه شرکت‌کنندگان، هدف‌گذاری‌ای که برای اردو انجام می‌دهیم، زمانی که برای حضور روحانیت در اردو مدنظر قرار می‌دهیم، میزان تعامل و پذیرش اولویت‌های اردو از جانب روحانی انتخاب شده و ... از مواردی است که ما باید برای برگزاری اردو آن‌ها را با روحانی موردنظر هماهنگ نماییم.
باید بدانیم که حضور روحانی علاوه بر برکاتی که دارد ممکن اســـت به آفتی برای اردو تبدیل شـــود. مهم‌ترین بروز و ظهور آن در ناهماهنگی و سازهای ناکوک یک روحانی برای فضای اردو خلاصه می‌شود به همین دلیل باید به‌دقت در این موارد حساس باشیم.
مورد مهم دیگر حضور یک خواهر طلبه دینی برای اردوی خواهران است. در اکثر موارد تصمیم‌گیری در مورد حضور و یا عدم حضور یک خواهر طلبه در ذیل حضور روحانی آقا گم می‌شود و به آن توجه نمی‌گردد.

راوی

در مورد انتخاب راوی باید متناسب با اهداف و مخاطبین اردو راوی ای متناسب انتخاب شود. لیستی از راویان دفاع مقدس به همراه ارتباط با آن‌ها در ضمیمه آمده است.

مداح

حضور مداح نیز در اردو منوط به تصمیم‌گیری و خواسته‌هایی است که از اردو داریم. بسته به اینکه می‌خواهیم در یادمان‌ها و یا محل‌های اسکان عزاداری و روضه‌خوانی داشته باشیم می‌توانیم از مداحان دعوت به عمل بیاوریم.

نشریه + محتوای مکتوب

یکی دیگر از امکان‌هایی که در اردوی راهیان نور جای کار بسیاری دارد، استفاده از محتواهای مکتوب و متنی خصوصاً نشریات و محصولاتی از این دست است. غالب هیأت‌ها در اردوهایی که برگزار می‌کنند از این فضا استفاده می‌کنند که نوعاً به‌صورت کاری روتین در برگزاری اردوها درآمده است.

شکل‌های مختلف محتوای مکتوبی که در تجربیات هیآت بدان بر می‌خوریم عبارت‌اند از:

۱ـ نشریات هیأتی:

عمده‌ترین حالت، تهیه و توزیع ویژه‌نامه نشریه هیأت است. نشریه به خاطر شناخته شده بودن میان بچه‌ها و ارتباط گرفتن سریع‌تر با آن، بسیار می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. توزیع آن هم باید به‌صورت روزانه در اردو صورت پذیرد تا تداومی که برای اثرگذاری‌اش مدنظر است، تأمین شود.

بروشورهای متنی که بسته موقعیت زمانی و مکانی به مخاطبان داده می‌شوند:

این موارد هم حالتی شبیه نشریات می‌باشند، اما نه به آن گستردگی و کیفیت. بروشورهای متنی عمدتاً در موقعیت‌های مکانی و زمانی خاصی بین مخاطبین توزیع می‌گردند، مثلاً برای معرفت و شناخت حضرت امام رضا علیه‌السلام و یا معرفی مکان‌های مختلف شهر مشهد و یا یکسری متون دینی که هرروز بین بچه‌ها پخش می‌گردند. هرچند که این کار الزاماً تفاوتی با نشریه نخواهد داشت و تنها از حیث کوتاه بودن مطالب و جمع‌وجور بودن تمیز داده شده است.

۲ـ کارت‌های عکس موضوعی:

کارت‌های عکس، ایده‌های جدیدی هستند که چند سالی است در اردوهای هیأتی خصوصاً اردوهای راهیان نور باب شده‌اند. به این صورت که عکسی در قطع و اندازه معمول عکاسی و باکیفیت عکس یا کارت‌پستال برای هر یک از مخاطبان چاپ می‌شود و در پشت آن، متنی کوتاه چاپ می‌گردد.

۳ـ مکتوبات دیواری:
شامل جملات انگیزشی، ادعیه، جملاتی از شهدا و یا جملات امیدبخش رزمندگان در جبهه و...

بسته فرهنگی

یکی از مواردی که در زمینه انتقال مفاهیم و ماندگاری آن در اردو مدنظر است، بحث بسته‌های فرهنگی هدیه است. هدایای فرهنگی اردو محصولاتی است که اگر به‌صورت هوشمندانه انتخاب شود ماندگاری خوبی در ذهن مخاطبین اردو ایجاد خواهد شد. هدایایی که کاروان‌های مختلف داشته‌اند از این دست بوده است:

* قرآن جیبی کوچک
* چفیه و سربند و...
* یک کتاب خوب {ضمیمه ۱}
* جزوات مطالعاتی {ضمیمه ۲}
* فیلم و مستند ماندگار، نرم‌افزار خوب و... {ضمیمه ۴}
* ویژه نامه‌های مرتبط با راهیان، فلش کارت و... {ضمیمه ۸}
* دفتر یادداشت، تقویم جیبی؛

ـ مثلاً می‌توان از دفتریادداشـــت‌هایی که سایت ایام ویژه شهید احمدی روشن تهیه کرده است استفاده نمود که خود آن نیز هدیه‌ای تأثیرگذار و ماندگاری است.

ـ همچنین سایت ایام یک تقویم جیبی برای شهدای علمی درآورده است که قابل استفاده است.

* مهر تربت و تسبیح
* کیف نظامی؛ می‌توان این هدایا را در کیف‌های کوچک مدل نظامی قرار داد و تقدیم کرد.
* طرح‌های ترکیبی هنری که به‌صورت یادگاری بماند (به مانند پیکسل، شاسی، لوح یادبود، کارت پستال‌های دست ساز و...)

نکاتی نیز وجود دارد که از تجربیات مسئولین اردوهای قبلی استخراج شده است:

ـ می‌شود همه هدایا را بصورت یکجا به میهمانان نداد و به بهانه‌ها و موقعیت‌های مختلف ارائه کرد تا ارزش هر هدیه حفظ شود.

ـ یا هدایایی که بعد از اردو قابل استفاده‌اند مانند نرم‌افزار، فیلم و... را در انتهای اردو می‌دادند که نگهداری آن‌ها برای بچه‌ها مشکل نباشد و در مدت اردو از بین نرود.

ـ همچنین تجربه شده که خوب است هدایایی به افراد داده شود که بعد از اردو نیز یادآور اردوی راهیان و فضای آن باشد.

پخش فیلم و مستند

پخش فیلم و مستند نیز فرصتی بسیار مناسب برای انتقال دغدغه‌های اصلی انقلاب بوده و همچنین می‌تواند شروع کننده بحث و گعده‌ها است که می‌توان فرصت‌های داخل اتوبوس را به این موضوع اختصاص داد.

در این زمینه بایستی با توجه به هدف و موضوع اردو فیلم‌ها را انتخاب کرد. برای پخش فیلم موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

* فیلم‌های جشنواره عمار: فیلم‌های خوبی در جشنواره عمار آمده است که پخش آن‌ها بسیار مفید و جذاب خواهد بود. {برخی از فیلم‌های مناسب جشنواره با هماهنگی ستاد جشنواره تهیه شده است که در ضمیمه الکترونیکی موجود است.}

* مستندهای شهید آوینی (روایت فتح): مستندهای شهید آوینی بسیار قوی و خوش ساخت می‌باشد ولی باید به‌صورت هوشمندانه و بسته به موضوع اردو انتخاب شود. در بخش رویکردها؛ ابتدای بسته؛ یک نمونه پیشنهاد شده است.

* مستندهای با موضوع مقاومت: در این زمینه مستندهای تأثیرگذار و خوش‌ساختی ساخته شده است که می‌تواند به‌عنوان مستندهایی برای الهام بخشی و تبیین آرمان‌های انقلاب از آنان استفاده کرد. کارگردانان ایرانی و خارجی زیادی در این زمینه کار کرده‌اند که می‌توان محصولات آن‌ها را از مراکزی همچون روایت فتح (۸۸۸۹۷۸۱۴)، موسسه آرمان (۰۵۱۱۷۲۷۲۶۰۰؛armancenter.ir) یا مرکز میثاق (misagh.tv) تهیه کرد. در بخش رویکردها یک نمونه پیشنهاد شده است.

کتابخانه سیار

یکی از طرح‌هایی که داخل اردو می‌توان داشت ایجاد کتابخانه‌های سیار داخل اتوبوس‌ها است. از آنجایی که زمان حرکت از تهران تا مناطق جنوب زمان نسبتاً زیادی می‌باشد و از طرفی فاصله برخی مناطق نیز از هم زیاد است می‌توان این فرصت را برای آشنایی بچه‌ها با کتاب‌های خوب دفاع مقدس قرار داد.

به‌دلیل فضای موجود در داخل اتوبوس‌ها (تکان‌های هنگام حرکت اتوبوس‌ها، فضای رفع خستگی و گپ زدن و سر و صدا و...) فرصت مطالعه درست و عمیق داخل اتوبوس‌ها وجود ندارد به همین دلیل کتاب‌ها باید کم‌حجم، روان و خاطره‌گونه انتخاب شود. {در ضمیمه ۱ لیستی از کتاب‌های برگزیده دفاع مقدس آمده است و کتب پیشنهادی برای کتابخانه سیار در آن مشخص شده است}

از طرفی فضای داخل اتوبوس‌ها در بین مناطق فرصت خوبی برای راه‌انداختن گعده و بحث است که این فرصت نباید به‌خاطر کتابخانه‌های سیار و پخش نوا و... تحت‌الشعاع قرار گیرد. تعادل بین مباحث باید مدیریت شود.

از آنجایی که مخاطبان کتاب‌های خوب را نمی‌شناسند معمولاً نمی‌توانند از کتابخانه سیار بهره خوبی ببرند و کتاب‌ها

دست‌نخورده باقی می‌ماند. پیشنهاد می‌شود کارهای مناسبی برای معرفی و برجسته کردن کتاب‌ها انجام شود. کارهایی نظیر:
* معرفی کتاب توسط راوی یا سخنران اردو
* معرفی کتاب توسط بچه‌هایی که آن کتاب‌ها را خوانده‌اند
* برجسته کردن کتاب‌هایی که توسط حضرت آقا تحسین شده است و انتشار تقریظ حضرت آقا بر کتاب؛
در دو کتاب «نسیم سبز خاطره‌ها؛ انتشارات سوره» و «من و کتاب؛ انتشارات سوره» می‌توان تقریظات آقا بر کتب دفاع مقدس را مشاهده کرد.
پوسترهای کتاب بخوانیم که کتاب‌های تحسین شده توسط حضرت آقا و کتاب‌های خوب دفاع مقدس را در قالبی زیبا معرفی نموده است. {در ضمیمه الکترونیکی برخی پوسترها قرار داده شده است.} همچنین در سایت ketabbekhanim.ir قابلیت دریافت همه آن‌ها وجود دارد.
در کنار کتاب‌ها می‌توان مجموعه‌ای از جزوات مناسب نیز تهیه نمود و آن‌ها را نیز در کتابخانه سیار قرار داد. این کار هم هزینه مالی کمتری نسبت به کتاب به مجموعه وارد می‌کند و هم محتواهای بکر و غنی‌ای را می‌توان از این طریق به بچه‌ها منتقل کرد. {در ضمیمه ۲ لیستی از جزوات خوب آمده است که در ضمیمه الکترونیکی نیز فایل آن‌ها آمده است}
یکی از تجربیاتی که وجود داشت این بود که قبل از هر منطقه کتابی که مربوط به آن منطقه می‌شود را داخل اردو به فروش ویژه می‌گذارند و می‌فروشند. این امر هر چند به بحث کتابخانه سیار ارتباط مستقیم ندارد ولی کار خوبی در رابطه با بحث کتابخوانی می‌باشد.

فضاسازی‌های داخل اردو

برای اینکه محیط اردو بهتر استفاده گردد و فضای بچه‌ها بیش از حد به سمت شوخی و فضاهای مرسوم در اردوهای تفریحی کشیده نشود از طرفی حرف‌ها و دغدغه‌ها به‌صورت مؤثرتر منتقل شود خوب است که کارهای مناسبی برای فضاسازی انجام گیرد. در ادامه مواردی از این دست پیشنهاد می‌شود:

پخش کلیپ‌های صوتی و تصویری

در مناطق مختلف و یا قبل و بعد از سخنرانی و مراسم‌هایی که در اردو برگزار می‌شود می‌توان نماهنگ‌های مختلفی پخش نمود. در این زمینه نماهنگ‌های مختلفی تولید شده است که می‌توان از این موارد استفاده نمود.
{در ضمیمه الکترونیکی برخی از نماهنگ‌های مناسب قرارداده شده است}
* نماهنگ‌های سخنرانی سرداران شهید؛ گزیده‌ای از سخنرانی سرداران شهیدی مثل شهید همت، باکری، زین‌الدین و... که با کیفیت مناسب تدوین شده است.

* نماهنگ‌های «این ۱۰ مرد»؛ ساخته بنیاد شهید، بیان خاطره‌ای از سرداران شهید (شهید علی صیاد شیرازی، شهید عباس بابایی، شهید مهدی باکری، شهید حسن باقری، شهید جهان‌آرا، شهید حسین خرازی و...) به همراه تصویرسازی خیلی زیبا
* نماهنگ در مورد مادران شهید گمنام
* نماهنگ قطعه ۴۴؛ در مورد شهدای گمنام؛ مرکز مستند سفیر
* همچنین کلیپ‌های صوتی زیبایی هم تولید شده است که قابلیت پخش در مسیرهای بین مناطق و جاهای مختلف را دارد. از این کلیپ‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: {در ضمیمه الکترونیکی موارد زیر قرار داده‌شده است}
* کلیپ‌های روایتگری مناطق؛ ساخته سایت روایتگر؛
(مخصوص هر منطقه زیارتی یک کلیپ صوتی زیبا از روایت‌های مختلف و مداحی و... تهیه کرده است که قابلیت پخش قبل از ورود به منطقه را دارد.)
* کلیپ‌های صوتی از مقام معظم رهبری؛ ساخته مرکز مستند سفیر
* موتور پیشرفت؛ از سخنان مقام معظم رهبری در مورد پیشرفت
* پایان تحریم؛ از سخنان مقام معظم رهبری در مورد تحریم‌ها
* بسیج؛ از سخنان مقام معظم رهبری در مورد بسیج
* کلیپ‌های صوتی از مقام معظم رهبری؛ ساخته سایت خامنه‌ای دات‌آی‌آر
* سایت دفتر حضرت آقا نیز کلیپ‌های زیبا و متنوعی از سخنان ایشان تهیه می‌کند که علاوه بر این موضوع؛ در موضوعات دیگر نیز قابل اســـتفاده اســـت. این کلیپ‌های صوتی کوتاه قابلیت پخش قبل از برنامه‌های مختلف سخنرانی و... را دارد. { تعدادی از این کلیپ‌ها که به موضوع راهیان نور مرتبط است در ضمیمه الکترونیکی می‌آید. }
* مداحی‌ها و نواهای زیبایی در دوران جنگ وجود داشت که قابلیت پخش در اردو را دارد؛
{مجموعه‌ای از مداحی‌ها و نواهای زیبای دوران دفاع مقدس در ضمیمه الکترونیکی آمده است.}
همچنین می‌توان در این رابطه کارهای دیگری نیز شکل داد مثلاً برای بیدارباش نماز صبح؛ مناجات حضرت امیر در مسجد کوفه را پخش نمود و.
{در ضمیمه الکترونیکی یک نمونه سی‌دی صوت‌های مناسب داخل اتوبوس که در اردوی راهیان نور دانشگاه تهران استفاده شده است قرارداده شده است.}

هم‌خوانی سرود و شعر

یکی از بهترین کارهای جمعی‌ای که می‌توان در اردو انجام داد هم‌خوانی سرودهای حماسی و انقلابی است. خوب است قبل

از اردو به یک شـــاعر یا مداح ســـفارش داده شود تا چند شعر حماسی و انقلابی با ضرب‌آهنگ مناسب برای هم‌خوانی آماده کند تا در اردو استفاده شود.

نصب تزئینات داخل اتوبوس

فضای داخل اتوبوس‌ها نیز قابلیت نصب پوســـتر و دست‌نوشـــته و ... را دارد. می‌توان از سیره شهدا و بیانات امام و آقا در این زمینه استفاده نمود. همچنین بیرون اتوبوس نیز می‌توان برای فضاسازی خارجی پوستر و ... چسباند. { در ضمیمه ۷ تعدادی از نمایشگاه‌ها و پوسترها معرفی شده است که برای این کار نیز مناسب خواهد بود}

معطر کردن فضا

معطر کردن محل اسکان و داخل اتوبوس‌ها با عود و عطر و گلاب نیز از اموری است که بسیار خوب است در نظر گرفته شود فقط ملاحظاتی از قبیل حساسیت برخی افراد به عود باید در نظر گرفته شود تا آثار منفی نداشته باشد.

فضاسازی محل اسکان

می‌توان برنامه‌های خاصی برای محل اسکان‌ها نیز پیاده‌سازی کرد. به‌عنوان مثال یک کاغذ بزرگ نصب کرد که افراد در آن دل نوشـــته‌های خود را یادداشت کنند و یا برد کرسی آزاداندیشی مکتوب راه‌اندازی نمود و یک سؤال خوب مطرح کرد که بچه‌ها ذیل آن بحث کنند. همچنین پوسترهایی از تصاویر شهدا و مفاهیم دفاع مقدس را می‌توان کار کرد.

بازی‌های درون محل استقرار و قطار

از برنامه‌های خوبی که می‌توان برای جذب افراد در نظر گرفت، بازی و تفریحات درون اردو است. بازی بستر خوبی است تا تخلیه انرژی و هیجانی بچه‌ها در آن شکل بگیرد، در این صورت هم فرآیند ارتباط‌گیری و جذب به‌خوبی صورت می‌گیرد و هم فضای اردو از خشکی و یکنواختی در خواهد آمد.

برای استفاده از مجموعه بازی‌ها در بسته‌های پشتیبان سایت کالک (kalk.ir) لیست و آموزش آن‌ها گردآوری شده است.

گعده‌های درون اردو

از برنامه‌های جمعی دیگری که می‌تواند با هدف‌گذاری مســـئولین و برگزارکننـــدگان اردو اجرا گردد، گعده‌های درون اردو می‌باشـــد. گعده‌های دوســـتانه مزیتی است که در مکانی غیر از اردو هرچند که امکان برگزار شدن دارد، اما در اردو به دلیل نزدیکی افراد به همدیگر و حضور چندروزه در کنار هم فرصتی فراهم می‌شـــود تا بحث‌های موردنظر خوب‌شـــکل بگیرد، جهت‌دهی شود و پختگی خوبی برای فهم مطلب صورت پذیرد. به همین دلیل گعده در اردو بستری برای انتقال مفاهیمی است که مدنظر ما برای ارائه به مخاطبان است.

توجه به برنامه‌ها و فضایل اخلاقی جمعی

از فرصت اردو می‌توان استفاده نمود و در مواقع مختلف برخی رفتارهای اخلاقی را در بچه‌ها چه کادر و چه میهمانان نهادینه نمود. خواندن قرآن جمعی روزانه یا زیارت عاشورا و دعای عهد و یا توجه به آداب سفره نظیر دعای سفره و عدم اسراف، جمع‌آوری صدقه و... مسائلی است که می‌توان از ظرفیت جمعی استفاده نمود و با ظرافت نهادینه نمود. همچنین اخلاق خوش، برخوردهای مهربانانه و برادرانه، محبت‌های حقیقی و برآمده از معنویت بهترین اتفاق برای مخاطب در آشنایی با بچه‌های هیأت است.

توجه به محرومین و بومیان منطقه

یکی از مسائلی که در مورد اردوهای راهیان نور وجود دارد انتفاع بومیان و مخصوصاً محرومین منطقه از فرصت اردوهای راهیان‌نور می‌باشد. در این زمینه خوب است برنامه‌ریزی‌های مناسبی انجام گیرد. به‌عنوان مثال تهیه مواد غذایی لازم از داخل منطقه، دیدار و گفت‌وگو با مردم و محرومان شهرها و روستاهای جنوب، حتی تقسیم وعده‌های غذایی اردو با محرومان منطقه و ... مسائلی است که هم بر زائرین تأثیر مثبت دارد و هم برای مردم منطقه آثار خوبی می‌گذارد.

توجه به مسائل اجتماعی روز

توجه به مسائل اجتماعی امروز علی‌الخصوص مسائل مربوط به شهدا و جانبازان و ... مسائلی است که می‌توان از بستر اردوهای راهیان‌نور استفاده کرد و در مورد آن دغدغه سازی نمود. بی‌تفاوتی بچه‌ها نسبت به این اتفاقات و بی‌خیال بودنشان معضلی بسیار مهم‌تر از خود اتفاقات است.

به‌عنوان مثال بحث یکسان‌سازی مزار شهدا و چنین سیاست‌هایی که اتخاذ می‌شود مسائل مهمی است که خوب دیده نمی‌شود. خوب است در اردوی راهیان به این مسائل نیز پرداخته شود. در این زمینه ویژه‌نامه‌ای توسط دفتر راه تهیه شده است که در ضمیمه الکترونیکی نیز قرار داده شده است.

سازمان‌دهی درون اردو

در این بخش به پنج نکته عمده در مورد سازمان‌دهی درون اردو می‌خواهیم بپردازیم، این پنج نکته به شرح زیر است:

*** نظم دهی به اردو**

چند نکته در این زمینه موردتوجه است که به آن‌ها خواهیم پرداخت:

۱ـ باید بدانیم که داشتن نظم و ترتیب برگزاری برنامه‌های اردو یک اصل اساسی و تغییرناپذیر است و به هیچ‌وجه نباید از آن کوتاه بیاییم. ممکن است در روند برگزاری اردو و در تعاملات با بچه‌ها این نظم و یکدستی کار دچار تزلزل شود، اما نباید

تعطیل گردد. اولین نتیجه یک کار بی‌نظم نارضایتی زائرین، هدر رفتن نیروها و خستگی و فرسودگی مسئولین اردو است.
۲ـ ذکر این نکته هرچند که بدیهی است اما خالی از لطف نیست که غلظت و شدت این نظم نباید به‌گونه‌ای باشد که اردو فضای پادگانی پیدا کند. اردوی هیأتی وجه اصلی تمایزش از سایر اردوها این است که افراد شرکت‌کننده در اردو را نه می‌توان و نه باید در یک حصار تنگ برنامه‌ریزی‌شده محصور کرد. این کار به‌شدت بازخورد منفی خواهد داشت.
۳ـ برای اینکه در افراط گزینه ۱ و تفریط گزینه ۲ نیفتیم باید بتوانیم برای هر یک از برنامه‌های اردو سیال بودن و میزانی از جابه‌جایی را در نظر بگیریم؛ یعنی در عین برنامه‌ریزی جایی را برای هرگونه اتفاق احتمالی بگذاریم که با از دست رفتن کل یا قسمتی از یک برنامه، ما از اهداف مدنظرمان بازنمانیم و جایی برای رسیدن به آن‌ها مانده باشد. به همین دلیل به زائرین شرکت‌کننده در اردو در عین اینکه آزادی عمل و فراغ بال داد، همزمان باید مانعِ از دست رفتن فضای اردو شد.

آفات درون اردو

در مورد آفات و آسیب‌های احتمالی برای اردو ذکر چند نکته حائز اهمیت است:
الف: فرض در این سند بر برگزاری مجزای اردوی خواهران و برادران می‌باشد. حال اگر این فرض رعایت نشد به احتمال زیاد با آسیب‌هایی مواجه خواهیم شد. برای رفع این آسیب‌ها باید حتی‌المقدور، زمان‌های حضور خواهران و برادران را در مناطق به‌صورت ضربدری قرار دهیم. به‌صورت نمونه می‌توان یک گروه را از شـــمال خوزستان به جنوب حرکت داد و گروه دیگر را از جنوب خوزستان به شمال آن.
ب: ممکن است در اردوی برادران با پدیده‌هایی چون وجود یک جمع سیگاری، گوش دادن بلند به آهنگ‌های تند و نامناسب، دعوا میان بچه‌ها و... مواجه شویم.
پ: همچنین ممکن است در اردوی خواهران، علاوه بر تعدادی از موارد بالا، با بدحجابی برخی از دختران شرکت‌کننده در اردو، مواجه گردیم. باید چه کنیم؟ در مورد این مسائل در بخش بعدی (مسئول باید مربی باشد) توضیحاتی داده‌ایم.
ت: آفات دیگری نیز بر اردو مترتب اســـت که به غیر از آفاتی اســـت که ممکن اســـت از جانب بچه‌ها باشد. یکی از آن‌ها ناهماهنگی در هر یک از بخش‌های پشتیبانی اردو از ابتدا تا انتها می‌باشد که باید بدانیم چگونه با آن برخورد نماییم. از راه‌آهن و قطار و یا اتوبوس گرفته تا تهیه غذا و محل اسکان و برنامه‌های درون اردو. در هر یک از این موارد نکته اول این است که مسئولین اردو آرامش خود را حفظ کنند. طبعاً با فشار شدیدی که بر روی هر یک از مسئولین اردو وجود دارد ممکن اســـت با کوچک‌ترین ناهماهنگی از کوره در روند و وضع را از آنچه هســـت بدتر کنند. باید کسانی را داشته باشیم (در آب نمک خوابانده باشـــیم) که برای این مواقع با زبانی لیّن و خوب برای شـــرکت‌کنندگان در اردو توضیح دهند که ناهماهنگی به وجود آمده به‌زودی رفع خواهد شد.

مسئول باید مربی باشد

همان‌طور که در اهداف و رویکردهای اردو ذکرش رفت، یکی از اهداف اصلی اردو نوسازی معنوی و همچنین ارتباط‌گیری و جذب اســت. این دلیلی کافی برای این امر است که مسئولین اردو خود را صرفاً در جایگاه فردی که پشتیبانی و کارهای برگــزاری اردو را انجام می‌دهند نبینند و بدانند که باید نقش مربی‌گری را هم در حین این مســئولیت‌ها بر عهده بگیرند. مربی‌گری به این معناســت که بدانیم در فرآیند برگزاری اردو، قرار اســت ابتدا خودمان و سپس افراد شرکت‌کننده در اردو ساخته شوند و هر یک در یک طرح تعالی کلان به میزانی از تغییر از پیش از اردو می‌رسند.

اما در مواجهه با آفات، چند نکته همواره مدنظرمان باشد:

۱ـ قبل از اردو برای مواجهه با آفات آماده باشیم. باید بدانیم که چه قشری از بچه‌ها را با چه هدفی به اردو می‌بریم و بنابراین، لیستی از آفات احتمالی را مدنظر خودمان داشته باشیم و برای مدیریت به‌موقع آن‌ها آمادگی کسب نماییم.

۲ـ مهم‌ترین نکته‌این اســت که بچه‌هایی که احتمال می‌دهیم دچار این مشــکلات شوند، به هیچ وجه نباید به‌صورت یک گروه جدا افتاده در اردو حضور داشته باشند و حتماً باید در تمامی برنامه‌ها حضور آن‌ها را تعبیه کنیم و مانع از دودستگی و چنددستگی بچه‌های شرکت‌کننده در اردو شویم.

۳ـ باید با زبان نرم و طمأنینه کافی تذکر به آفات ذکر شده صورت بگیرد. اگر که می‌بینیم صحبت و کلام ما به‌عنوان مسئول اردو نفوذ لازم را ندارد، باید از افرادی که می‌توانند این اثرگذاری را داشــته باشــند استفاده نماییم. معمولاً خوب است که مسئول اردو چنین افرادی را برای روز مبادا داشته باشد تا جاهایی که گره کور می‌افتد بتوانند وارد شده و مسئله را حل کنند.

۴ـ توسل به خداوند، ائمه اطهار و شهدای گران‌قدری که برای زیارت آن‌ها به مناطق رفته‌ایم، در جهت رفع یک مشکل و آفت در اردو باید مدنظر قرار گیرد. باید بدانیم که در نهایت اگر آفتی هم در اردو هست باید در جذبه خون شهدا، هضم و حل شود.

۵ـ و در نهایت این‌که بدانیم، برای خاصه اردوی راهیان نور، ما به‌عنوان مسئول اردو، یک و فقط یک افتخاری بیشتر نداریم! آن هم خدمت به زائر شهدا می‌باشد که توفیقی بس عظیم و سترگ است؛ بنابراین آداب خادمی را به‌خوبی به‌جای آوریم.

اطلاع‌رسانی

با همه توصیفاتی که ذکر شــد، اگر اطلاع‌رســانی دقیق و درستی از برنامه‌های اردو صورت نگیرد، قطعاً نتیجه مطلوب را از برنامه‌های موردنظر کسب نخواهیم کرد. اطلاع‌رسانی فرآیندی است که از بای بسم‌الله اردو تا زمانی که اردو به پایان می‌رسد به‌صورت یک فرآیند ادامه‌دار وجود خواهد داشت. ذکر چند نکته در این زمینه می‌تواند راهگشای ما باشد.

۱ـ باید بدانیم که همه شــرکت‌کنندگان، مخاطب ما در اطلاع‌رسانی می‌باشند. پیش از برگزاری اردو تبلیغات و روش‌های مختلف آن (که ذکرش پیش از این رفت) را باید مدنظر قرار دهیم و در حین اردو ارتباط‌های چهره به چهره و اعلام عمومی

در میان جمع حاضر و همچنین پیامک به حاضرین اردو می‌تواند مورد توجه ما باشد؛ اما نکته مهم همچنان این است که همه مخاطبین ما تحت پوشش اطلاع‌رسانی قرار بگیرند.
۲ـ نکته دیگر این است که اطلاع‌رسانی‌های اردو را باید به‌موقع انجام دهیم. به‌طور مثال اگر زمان صرف غذا تغییر کرده، یا برنامه حضور در یک منطقه جابه‌جا شـــده باید از پیش و در مدت زمانی که بچه‌ها مطلع می‌گردند برای آن‌ها اطلاع‌رسانی صورت بگیرد تا موجبات از دست رفتن اعتماد و روابط خوب بچه‌ها با فضای اردو فراهم نگردد.
۳ـ قرار نیست در فرآیند اطلاع‌رسانی همه چیز را بگوییم. شاید مصلحت اردو در جایی اقتضا نماید که همه از واقعه یا وقایعی که روی داده مطلع نگردند، زیرا ممکن است به کنترل فضای اردو و مدیریت آن آسیب بزند و آن را دچار اختلال نماید.

مستندسازی

تمام حرف‌ها و اتفاقات و اطلاعات را از قبل از اردو تا بعد از اردو باید مستند کرد تا به دست آیندگان برسد. این موضوع را جدی بگیرید!
همچنین عکس و فیلم‌های اردو و جمع‌آوری خاطرات بچه‌ها برای کارهای بعدی نظیر تداوم اردو بسیار مفید می‌تواند باشد. با توجه به اینکه معمولاً از آمپلی‌فایرهای ســـیار در اردو اســـتفاده می‌شود می‌توان با استفاده از خروجی‌های دستگاه تمام روایتگری‌ها و سخنرانی‌های اردو را ذخیره نمود تا بعد از اردو قابل استفاده باشد.

پشتیبانی اردو

کارهای پشتیبانی اردو یکی از اموراتی است که هم پیش و هم در حین اردو باید به آن‌ها توجه نمود و پیگیری‌های لازم را در مورد آن‌ها به انجام رساند.
در این مورد رعایت چند نکته ظریف قابل توجه می‌باشد:
۱ـ اول اینکه پشتیبانی اردو به هر میزان قوی‌تر و منظم‌تر اداره شود، اردو بهتر و مثمرثمرتر خواهد بود. پشتیبانی از کلیت اردو باعث می‌شود که بچه‌ها با خیال راحت به زیارت بپردازند و در سایر برنامه‌ها شرکت نمایند و مسئولین اردو نیز با خیالی راحت به مدیریت و اجرای برنامه‌هایی که مدنظر دارند، بپردازند.
۲ـ مطلب دوم در راستای خلاف مطلب اول می‌خواهد این نکته را تذکر دهد که الزاماً، دادن هرگونه خدمات و راحتی از هر نوعی مدنظر ما در یک اردوی تربیتی نیست. باید بدانیم و از آن مهم‌تر به بچه‌های شرکت‌کننده یادآور شویم که اردوی هیأتی با سفر خانوادگی به همراه اقامت در هتل و سفر با هواپیما تفاوت‌های بسیاری دارد. قرار نیست در اردو همه امکانات در سطح عالی مهیا باشد، هر چند که باید حداقلی را برای هر قسمت فراهم نمود. تذکر این نکته جای توجه فراوان دارد که ما به‌عنوان

بچه هیأتی، نباید و نمی‌توانیم با هزینه کردن‌های فراوان از بیت‌المال، امکانات رفاهی خیلی سطح بالا را برای اردو فراهم آوریم. اساساً اردوی راهیان نور با توجه به فضای خاکی‌ای که در خود دارد چنین انتظاری را هم پس می‌زند.

۳ـ نکته مهم بعدی این اســت که پشــتیبانی در اردو عمدتاً زمان، هزینه و انرژی زیادی از مجموعه خواهد گرفت و این مراقبت زیادی را می‌طلبد کــه همه توجه مدیریت مجموعه (اعم از مســئول کل، معاونت‌ها و ...) به پشتیبانی و کارهای اجرایی جلب نشود و از کارهای محتوایی و هدف‌گذاری‌های اصلی اردو باز بماند.

از مؤلفه‌هایی که می‌توان این مهم را به انجام رسانید عبارت‌اند از:

الف- زمان‌بندی و پیش‌بینی فعالیت‌های مهم پشتیبانی اردو من‌جمله:

پیش‌بینی زمان تهیه بلیت (این امر مخصوصاً برای بلیت‌های قطار که به‌صورت پیش‌فروش و از یک تاریخ خاصی حدود دو ماه قبل سفر به فروش می‌روند حائز اهمیت است).

هماهنگ کردن اسکان (شناسایی محل اسکان و قطعی کردن زمان حضور با توجه به اینکه در بازه‌ای کوتاه همه کاروان‌ها قصد حضور در منطقه را دارند).

هماهنگ کردن تغذیه

پیگیری تهیه منابع مالی

تعیین زمان اردو

تعیین زمان ثبت‌نام

پیش‌بینی زمانی برای هماهنگی‌های قبل اردو (اعم از هماهنگ کردن روحانی، هماهنگی کارهای فرهنگی قبل از اردو، هماهنگی مکان‌های دیدنی شــهرها در صورت استفاده، هماهنگی برای حضور یک مداح در صورت استفاده و برنامه‌هایی از این دست)

ب- عقب افتادن کارهای مربوط به پشتیبانی، نباید ما را از پیگیری ارتباط‌گیری با بچه‌ها، انجام کارهای محتوایی و کارهایی از این دست باز بدارد.
پ- تقسیم فعالیت‌ها و سپردن کارها به معاونت‌ها و همچنین به‌کارگیری همه نیروهای توانمند بسیار می‌تواند در پیشبرد امور کمک نماید
۴ـ چهارمین نکته‌ای که باید به آن توجه نمود، در راستای یکی از اهداف کلان اردو یعنی جذب می‌باشد. پشتیبانی و کارهای تدارکاتی در اردو، می‌تواند بستر خوبی برای این کار باشد. از این حیث که عرصه گسترده و وسیعی را برای سپردن مسئولیت به افراد و دادن شخصیت به آنان خواهد داشت.
۵ـ حال بر طبق تقسیم‌بندی زیر به موارد عمده پشتیبانی در اردو پرداخته و هر یک را به‌تفصیل شرح می‌دهیم:

حمل‌ونقل

اولین موردی که برای پشتیبانی اردوها علی‌الخصوص اردوی راهیان نور اهمیت می‌یابد، حمل‌ونقل و پیگیری‌های مربوط به آن می‌باشد.
تقسیم‌بندی حمل‌ونقل برای اردوی راهیان نور را می‌توان به دو دسته عمده طول مسیر و در منطقه تقسیم‌بندی نمود.

طول مسیر

برای حمل‌ونقل از شـــهر مبدأ تا اســـتان خوزستان تقریباً دو راه عمده وجود دارد، قطار و اتوبوس. ما در این بخش به این دو نمونه می‌پردازیم:

قطار

بسته به اینکه شهر مبدأ تا اندیمشک و یا خرمشهر خط راه‌آهن مستقیم دارد یا نه قطار می‌تواند گزینه مناسبی باشد.
برای پیگیری سفر با قطار چند نکته عمده وجود دارد که باید به آن‌ها توجه داشته باشیم:
۱ـ اولین نکته‌ای که در مورد قطار وجود دارد توجه به تهیه بلیت و خرید آن اســـت. بلیت‌های قطار را چند ســـالی است که شرکت رجا، از حدود دو ماه قبل از تاریخ موردنظر، پیش‌فروش می‌نماید. هماهنگی با ستاد راهیان نور نیز در این بین باید مورد توجه قرار گیرد.
۲ـ قطار شروعی برای ارتباط
فضایی که در قطار شکل می‌گیرد، فضای آشنایی اولیه آدم‌هایی است که قرار است چند روزی را با یکدیگر به سفر بروند و در کنار هم زندگی کنند؛ بنابراین قطار جایی برای جرقه زدن ارتباط‌گیری با افراد است و شاید گام اولیه جذب هم در همین قطار برداشته می‌شود.

اتوبوس

نوع دیگر سفر به منطقه سفر با اتوبوس است که برخی از کاروان‌ها سفر با آن را بیشتر می‌پسندند و آن را انتخاب می‌نمایند. برای سفر با اتوبوس هم چند نکته وجود دارد که در ذیل به آن‌ها اشاره می‌نماییم:

۱ـ هماهنگی و پیگیری اتوبوس

تهیه و هماهنگی اتوبوس اولین کاری است که در مورد اتوبوس باید انجام داد. شرکت‌های اتوبوس‌رانی که در شهر یا استان فعال هستند و یا می‌توان حتی آن‌ها را از تهران هماهنگ کرد، جاهای خوبی برای هماهنگ کردن اتوبوس می‌باشند. برای هماهنگ کردن اتوبوس باید موارد زیر را مدنظر داشت:

الف: اتوبوس باید امکانات رفاهی خوبی داشته باشد.

اتوبوس‌هایی که امکانات مناسبی ندارند؛ باعث خستگی زیادی می‌شوند و باعث می‌شوند زمانی از ابتدای اردو صرف استراحت و رفع خستگی بچه‌ها شود.

ب: هزینه‌های مالی اتوبوس

باید تقریبی از هزینه‌های مالی داشت و با توجه به آن سفر با اتوبوس را انتخاب نمود.

پ: موارد پیش‌بینی نشده

سفر با اتوبوس ممکن است اردو را با موارد پیش‌بینی نشده نیز مواجه سازد، من‌جمله اینکه زمان‌هایی را باید در حین سفر تا منطقه برای زدن گازوییل صرف کرد و همچنین ممکن است با خرابی‌هایی در طول مسیر مواجه شد به همین دلیل خوب است این موارد با راننده از قبل هماهنگ گردد.

باید قبل از اردو در مورد اتوبوس‌ها این موارد را در نظر داشت و حتی‌الامکان در قرارداد ذکر کرد:

* اتوبوس‌ها راننده‌های با اخلاق و مطیع داشته باشد (تا جای ممکن)
* اتوبوس‌ها نو و سالم باشند و صندلی‌های راحتی داشته باشند.
* تلویزیون سالم با قابلیت پخش سی دی داشته باشند.
* میکروفون سالم داشته باشند. (در غیر این صورت باید برای هر اتوبوس آمپلی‌فایر تهیه کرد)
* سیستم سرمایشی و گرمایشی سالم داشته باشند.
* آب‌سردکن داشته باشند.

(درصورتی که کاروان با قطار به منطقه رفته است) اتوبوس‌ها باید قبل از رسیدن بچه‌ها به منطقه توسط گروه پیش‌قراول بررسی شود تا ویژگی‌هایی را که در قرارداد قیدشده را دارا باشد و در غیر این صورت در اولین فرصت باید اتوبوس تعویض شود.

اسکان

اسکان دومین مؤلفه‌ای است که برای پشتیبانی باید بدان توجه کنیم. اسکان‌ها عمدتاً در پادگان‌ها صورت می‌پذیرد، به همین دلیل هماهنگی با ستاد راهیان نور در استان باید مدنظر قرار گیرد. مؤلفه‌هایی که برای اسکان باید به آن توجه نماییم عبارت‌اند از:

۱ـ تمیزی و مرتب بودن مکان

مرتب بودن مکان و تمیزی فرش‌ها، مکان‌های خواب و وســـایل آن از جمله پتوها و یا تخت‌ها (در صورت وجود)، از دیگر مواردی است که باید مورد توجه قرار بگیرد.

۲ـ وسایل و امکانات

باید محل اسکان را از لحاظ وسایل و امکانات اولیه هم مورد بررسی قرار دارد. وجود حمام و سرویس بهداشتی به‌اندازه کافی، وسایل خواب و همچنین وسایل گرمایشی و سرمایشی نیز از جمله نکاتی است که باید در مورد بررسی امکانات محل اسکان مدنظر داشت.

تغذیه

تغذیه و مدیریت غذایی اردو، قسمت سوم پشتیبانی در اردو می‌باشد. تغذیه خوب طبعاً رضایت شرکت‌کنندگان در اردو را در پی خواهد داشت و کیفیت نامطلوبش، نارضایتی‌هایی را در پی خواهد داشت.

برای تهیه تغذیه طبعاً باید با هماهنگی با ستاد راهیان نور و محل‌های استقرار هماهنگی‌های لازم را به انجام رساند.

اما برای پخش و توزیع غذا باید چند نکته را مدنظر قرار دهیم:

۱ـ حتی‌المقدور خود بچه‌ها در امر توزیع و پخش غذا مشارکت نمایند. این کار از نخوت و غرور بیجایی که ممکن است افراد را بگیرد جلوگیری نموده و موجبات رفاقت و صمیمیتی را نیز بین آن‌ها فراهم می‌سازد.

۲ـ زمان‌های توزیع غذا زمان‌های مشخص و تعیین شده‌ای باشد. احتمالاً افرادی هستند که بیرون از محل اسکان هستند، حتماً بازه‌ای را برای صرف غذا قرار دهیم و این را به اطلاع همه بچه‌ها برسانیم.

۳ـ رعایت حرمت سفره و کنار هم جمع شدن را حتماً بکنیم. نگذاریم این عادت در اردو رواج یابد که هر کس برای خودش در گوشه‌ای مشغول غذا خوردن گردد. حتماً سفره پهن کنیم و بچه‌ها را دعوت به صرف غذا کنار سفره کنیم. دعای سفره نیز یکی از کارهای مفید فرهنگی است که می‌توانیم به‌صورت جمعی بخوانیم.

برآورد و تأمین هزینه‌ها

باید در این بخش به ذکر نکاتی بپردازیم که در تأمین هزینه‌ها و دخل و خرج اردو به کارمان بیاید.

در مورد هزینه‌ها یک اردو سه بخش مجزا وجود دارد که هر یک مستلزم رعایت نکاتی می‌باشند.
۱ـ برآورد هزینه‌های اردو
برای داشتن یک تخمین درست از اردو، توجه به چند پارامتر مدنظر می‌باشد. اطلاع از هزینه‌های کلی و ریز هزینه‌های اردوی سال گذشته یا سالیان پیشین، برآورد از مبلغ کلی بلیت قطار، تغذیه، محل اسکان، بسته‌های فرهنگی و مواردی از این دست، برای برآورد هزینه‌های اردو لازم می‌باشد.
۲ـ تأمین هزینه‌های اردو
در مورد تأمین هزینه‌های اردو، باید به چند نکته دقت داشته باشیم:
الف: تهیه لیســـتی از نهادها و ســـازمان‌های مختلفی که امکان این وجود دارد که بشود برای تأمین هزینه‌های اردو از آن‌ها کمک گرفت. تجربه نشـــان داده است که با پیگیری‌های مداوم و مستمر از خیلی از این نهادها می‌توان قسمت‌های زیادی از هزینه‌های اردو را تأمین نمود. بســـیاری از نهادهایی که در شـــهر یا استان معاونت فرهنگی داشته و یا کار فرهنگی انجام می‌دهند باید در دستور کار قرار بگیرند.
ب: طبعاً باید قسمتی از هزینه‌های اردو را از شرکت‌کنندگان گرفت. همان‌طور که ذکرش رفت باید تقریبی از هزینه‌های کلی اردو داشته باشیم و شاید گرفتن بین ۳۰ تا ۵۰ درصد هزینه اردو از افراد رقم منطقی‌ای باشد.
۳ـ نحوه مدیریت منابع اردو
اما مبالغ جمع‌آوری شده را باید به‌خوبی مدیریت نمود تا خدای نکرده باعث حیف و میل بیت‌المال نشود. خوب است برای اردو یک مســـئول مالی در نظر بگیریم. ریز درآمدها و دخل و خرج اردو را مســـئول اردو ثبت نماید و زیر نظر مسئول اردو، خرج کردن پول‌های پیش از اردو و داخل آن را در دست بگیرد. این کار هم از بار مسئولیت مسئول اردو خواهد کاست و هم این‌که به‌صورت دقیق مسائل مالی اردو را مدیریت خواهد نمود.

پشتیبانی اردوی خواهران

در مورد اردوی خواهران، در اکثر هیأت‌ها مسئولیت اردو با خود خواهران و مسئول آن‌هاست و مسئولیت پشتیبانی آن را به چند تن از اعضای برادر باتجربه هیأت که البته متأهل هم هستند می‌سپارند. در تعدادی دیگر از هیأت‌ها هم خود مسئول هیأت یا برخی دیگر از برادران اعضای اصلی، پشتیبانی اردو را بر عهده می‌گیرند.

فصل چهارم: پس از اردو

خوب است بعد از اردو نیز ارتباط با افرادی که به اردو آمده‌اند را تداوم بخشید. این کار هم می‌تواند از طریق افرادی باشد که در اردو با بچه‌ها ارتباط گرفته‌اند؛ یعنی سعی کنند این ارتباطشان را بیشتر کرده و مداومت بخشند و هم از طریق برگزاری برنامه‌های مختلف در امتداد اردو.

* یکی از این برنامه‌ها می‌تواند برگزاری یادواره اردو باشد که می‌توان با محوریت سخنرانی یک استاد (مثلاً با موضوع جنگ امروز و...) و روایت گری راویان اردو باشد.

در حاشیه این برنامه می‌توان کارهایِ زیر را نیز شکل داد:

* پخش چند کلیپ از اردو (ترجیحاً طنز باشد)
* دادن عکس و فیلم‌های اردو در قالب یک دی‌وی‌دی به بچه‌ها
* برپایی نمایشـــگاه عکس‌های موبایلی از اردوی امســـال؛ خود این بهانه‌ای است برای ارتباط گرفتن با بچه‌ها بعد از اردو و گرفتن عکس‌هایشان در حاشیه یادواره
* برپایی نمایشگاه کتاب در حاشیه یادواره
* از دیگر کارها برای تداوم اردو می‌توان قرارهای ماهانه معین کرد که به دیدار خانواده شهدا، جانبازان، بهشت زهرا و ... رفت.
* کارهایی نظیر عضو کردن شرکت‌کنندگان در گروه‌های اینترنتی هیأتی، عضو کردن در سامانه پیامکی، ارسال پیامک‌های زیبا به‌صورت دوره‌ای و... می‌تواند این ارتباط را تداوم بخشد.

* خیلی وقت‌ها هست که در هیأت، دغدغه ارزشمندی داریم؛ اما نمی‌دانیم چگونه به این دغدغه پاسخ دهیم. هر چقدر می‌گردیم، راهکار عملیاتی برایش نمی‌یابیم.

* برخی مناسبت‌ها هست که نمی‌خواهیم مثل خیلی‌های دیگر از کنارشان بی خیالانه عبور کنیم؛ ولی نمی‌دانیم چگونه باید این مناسبت‌ها را گرامی بداریم.

* بعضی کارها و فعالیت‌ها هست که می‌خواهیم به نحو احسن انجام دهیم؛ اما راهنما و صاحب تجربه‌ای نمی‌یابیم تا به وی مراجعه کنیم.

«یک طرح کارا» طرح‌ها و پیشنهادهایی است برای هیأت‌های مذهبی.

«یک طرح کارا» می‌کوشد تا پاسخی درخور و عملیاتی برای این سوالات بیابد. چشم انتظار طرح‌ها و پیشنهادهای شما هستیم.

۱۵۴۲
۳ ۰۰۰
۰۲۵ ۳۲۹۲ ۸۹ ۵۱
www.۱۵۴۲.org
info@۱۵۴۲.org